

<p>Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за енергетиката, публикуван на портала за обществени консултации на 27.07.2023 г.¹</p>	<p>Предложение за изменение и допълнение ЕНЕРГО-ПРО ВАРНА</p>	<p>Мотиви / Коментари</p>
<p>§ 5. В чл. 21, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:</p> <p>2. Създава се т. 8в: „8в. във връзка със сделките по чл. 97, ал. 1, т. 4 определя ежемесечно компенсация за:</p> <p>а) покриване разходите на крайните снабдители и търговци на електрическа енергия за доставка на електрическа енергия по регулирани цени под себестойност на битови крайни клиенти за обекти, присъединени към електроразпределителна мрежа, на ниво ниско напрежение;</p> <p>б) покриване на разходите на битови крайни клиенти за закупуване на електрическа енергия на битовите крайни клиенти за обекти, присъединени към електроразпределителна мрежа, на ниво ниско напрежение“.</p>	<p><i>Предлагаме следната редакция:</i></p> <p>2. Създава се т. 8в: „8в. във връзка със сделките по чл. 97, ал. 1, т. 4 определя ежемесечно:</p> <p>а) размера на дължимата разлика по договора по чл. 36б, ал. 1, т. 5, сключен между краен снабдител или търговец и Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ във връзка със снабдяването с електрическа енергия на битови крайни клиенти по регулирани цени, включително в случаите по чл. 31, ал. 1, т. 13;</p> <p>б) компенсация за покриване на разходите на битови крайни клиенти за закупуване на електрическа енергия на битовите крайни клиенти за обекти, присъединени към електроразпределителна мрежа, на ниво ниско напрежение“.</p>	<p>Предлагаме при продажбата на електрическа енергия на битови клиенти по регулирани от КЕВР цени, между крайните снабдители/търговците и Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ (ФСЕС) да се въведе механизмът на договорите за разлика. Разликата в утвърдените и действителните разходи за закупуване на електрическа енергия да се изчислява спрямо прогнозна пазарна цена, използвана от КЕВР за целите на образуването на регулираните цени, и постигнатата от търговския участник среднопретеглена цена. Когато постигнатата месечна среднопретеглена цена от съответния краен снабдител или търговец е по-висока от определената прогнозна пазарна цена, ФСЕС предоставя на крайния снабдител/търговеца компенсация, която изцяло покрива разликата между утвърдените и действителните разходи за закупуване на електрическа енергия. Съответно, когато постигнатата месечна среднопретеглена цена от съответния краен снабдител/търговец е по-ниска от определената прогнозна пазарна цена, крайният снабдител/търговец прави вноса във ФСЕС, която покрива</p>

¹ <https://strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?lang=bg-BG&Id=7739>

		<p>разликата в разходите.</p> <p>При този подход се осигурява покриване на разходите за осъществяване на лицензионната дейност и се предоставя стимул за търговците да снабдяват битови клиенти. В противен случай, поради риска от финансови загуби, търговците на електрическа енергия ще се въздържат от това да снабдяват битови клиенти, което от своя страна ще направи невъзможна пълната либерализация на пазара на дребно. По този начин и битовите клиенти няма да придобият опит със снабдяването от други доставчици, освен от крайния снабдител, и преходът към свободен пазар за тях ще стане много по-труден.</p> <p>Освен това, предвид презумпцията, че регулираните цени за битови клиенти следва да са на ниво над себестойност и на равнище, на което може да възникне ефективна ценова конкуренция, то тези цени следва изцяло да покриват разходите за закупуване на електрическа енергия, включително и търговската надценка. По този начин се поставят при равни условия доставчиците по регулирани цени с тези по свободно договорени цени, които могат да образуват цените си за крайни клиенти, така че да си гарантират пълното покриване на тези разходи. Това е и един от регулаторните принципи, които КЕВР следва да спазва, съгласно чл. 23, т. 5 от Закона за енергетиката (ЗЕ).</p> <p>Предлагаме този механизъм да се прилага и когато утвърдените регулирани цени са определени „под себестойност“.</p>
--	--	--

		Във връзка с гореизложеното е направено предложението за изменение на чл. 21, ал. 1, т. 8в, буква „а“.
<p>§ 5. В чл. 21, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:</p> <p>3. Досегашните т. 8в и 8г стават съответно т. 8г и 8д;</p>	<p><i>Предлагаме следната редакция в т. 8г:</i></p> <p>8г. за целите на ценообразуването определя ежегодно в срок до 30 юни прогнозна пазарна цена на електрическата енергия за:</p> <p>а) покриване на технологичните разходи на оператора на електропреносната мрежа и на операторите на електроразпределителните мрежи;</p> <p>б) определяне на разходите на крайните снабдители и търговците за закупуване на електрическа енергия, необходима за снабдяването на обекти на битови крайни клиенти, присъединени към електроразпределителна мрежа на ниво ниско напрежение.</p>	Предложението е във връзка с мотивите по-горе.
<p>§ 5. В чл. 21, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:</p> <p>4. Създава се т. 8е:</p> <p>„8е. определя ежемесечно размер от приходите по чл. 36д, ал. 1, т. 1 - 7 на Фонд „Сигурност на електроенергийната система“, с който да се покриват разходи по чл. 21, ал. 1, т. 8в;“.</p>	<p><i>Предлагаме следната редакция:</i></p> <p>§ 5. В чл. 21, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:</p> <p>4. Създава се т. 8е:</p> <p>„8е. определя ежемесечно размер от приходите по чл. 36д, ал. 1, т. 1 - 9 на Фонд „Сигурност на електроенергийната система“, с който да се покриват разходи по чл. 21, ал. 1, т. 8в;“.</p>	Предложението цели включването на съществуващата т. 8, тъй като не е изключено компенсирането на разходите на битовите клиенти за електрическа енергия, да се осъществява съгласно приети от Министерски съвет програми, финансирани със средства от държавния бюджет, както и новата т. 9 в чл. 39д, ал. 1, която предлагаме по-долу.
<p>§ 5. В чл. 21, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:</p>	<p><i>В случай че не отпадне задължението на крайните снабдители по чл. 94а, ал. 3, предлагаме създаването на нова т. 8ж в чл. 21, ал. 1 със следния текст:</i></p> <p>8ж. определя ежемесечно размера на</p>	Принципната ни позиция е, че задължението на крайните снабдители по чл. 94а, ал. 3 от ЗЕ следва да отпадне, за което излагаме мотиви по-долу в документа.

	<p>плащанията от Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ за покриване на разходите на крайните снабдители по чл. 94а, ал. 3.</p>	<p>В случай че крайните снабдители продължат да бъдат задължени да изкупуват по преференциални цени електрическата енергия, произведена от ВЕИ и високоефективно комбинирано производство, и при отпадане на обществения доставчик, чрез който се извършва към момента компенсирането на разходите им, предлагаме компенсациите да се извършват чрез ФСЕС.</p> <p>В тази връзка е направеното предложение.</p>
	<p><i>Предлагаме следното допълнение в чл. 21, ал. 1, т. 23:</i></p> <p>23. разрешава извършването на разпореждане с имущество, с което се упражнява лицензионна дейност в случаите, предвидени в този закон, както и на други сделки, които водят или могат да доведат до нарушаване сигурността на снабдяването вследствие на задлъжнялост на енергийното предприятие, с изключение на случаите на лицензиант за дейността търговия с електрическа енергия и снабдяване с електрическа енергия от краен снабдител;</p>	<p>Във връзка със снабдяването на битови клиенти при новите условия и наличието на период, в който доставчиците ще изчакват, за да бъдат компенсирани за вече направени разходи (<i>за закупуване на електрическа енергия по пазарни цени и за предоставяне на компенсации на клиентите</i>), търговците и крайните снабдители трябва да могат при нужда бързо да си осигурят ликвидни средства. На практика, за клиентите на тези лицензианти не съществува реален риск от нарушаване сигурността на снабдяването предвид ролята на доставчика от последна инстанция. Освен това, даването на разрешение от КЕВР, например за сключването на договор за кредит, отнема няколко месеца и доставчикът може да изпадне в неплатежоспособност до приключването на административното производство, въпреки че е постигнал договореност с финансовата институция. В допълнение, с това изменение ще се намали и административната тежест на КЕВР и ще</p>

<p>§ 5. В чл. 21, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения: 7. Създава се т. 46: „46. организира търгове за сключване на договори за финансови гаранции или разлики по чл. 36и, ал. 5.“</p>	<p><i>Предлагаме отпадането на чл. 21, ал. 1, т. 46:</i> 7. Създава се т. 46: „46. организира търгове за сключване на договори за финансови гаранции или разлики по чл. 36и, ал. 5.“</p>	<p>се освободи човешки ресурс за постигане на основните цели на пазара.</p> <p>Във връзка с предложението да се въведе механизмът на договорите за разлика за покриването на разходите на крайните снабдители и търговците за закупуване на електрическа енергия за снабдяването на битови клиенти, предлагаме отпадането на задължението на КЕВР да организира търгове за сключване на договори за финансови гаранции или разлики. Допълнителни мотиви за отпадането на този механизъм сме изложили по-долу по свързаните с него други проектни разпоредби.</p> <p>Отделно от това, от формулировката на разпоредбата не се разбира дали крайните снабдители и търговците ще участват на тези търгове, за да могат да сключат съответните договори с ФСЕС, или на тези търгове ще участват производители на електрическа енергия във връзка със споразуменията по чл. 97, ал. 4.</p>
<p>§ 8. В чл. 31 се създават т. 13 и 14: „13. регулираните цени за крайните снабдители и търговците за доставка на електрическа енергия на битови крайни клиенти за обекти, присъединени към електроразпределителна мрежа, на ниво ниско напрежение, се определят на ниво над себестойност и на равнище, на което може да възникне ефективна ценова конкуренция. 14. регулираните цени могат да се определят на ниво под себестойност за</p>	<p><i>Предлагаме обособяването на съществуващите точки на чл. 31 в алинея едно и редакцията по-долу:</i> „13. регулираните цени за крайните снабдители и търговците за доставка на електрическа енергия на битови крайни клиенти за обекти, присъединени към електроразпределителна мрежа, на ниво ниско напрежение, се определят на ниво над себестойност и на равнище, на което може да възникне ефективна ценова конкуренция.“</p>	<p>Съгласно принципите, изброени в чл. 31, всички регулирани от КЕВР цени следва да са недискриминационни, основани на обективни критерии и определени по прозрачен начин; да възстановяват на енергийните предприятия икономически обосноваването на разходите за дейността им; да осигуряват икономически обосновавана норма на възвръщаемост на капитала; цените за отделните групи клиенти да съответстват на разходите за доставка на енергия до тези клиенти; да не се допуска чрез цените на кръстосано субсидиране.</p>

<p>крайни снабдители и търговци за доставка на електрическа енергия на битови крайни клиенти за обекти, присъединени към електроразпределителна мрежа, на ниво ниско напрежение при наличие на едно от следните обстоятелства:</p> <p>а) цените се прилагат за времето на действие на Регламент (ЕС) 2022/1854 на Съвета от 06 октомври 2022 г. относно спешна намеса за справяне с високите цени на енергията, наричан по-нататък „Регламент (ЕС) 2022/1854“;</p> <p>б) получена дерогация при обявена от Европейската комисия криза на цените на електрическа енергия на регионално равнище или на равнището на целия Европейски съюз и тези цени се прилагат за осемдесет процента от средното потребление на битовите крайни клиенти и се запазва стимул за намаляване на търсенето“.</p>	<p>13. регулираните цени могат да се определят на ниво под себестойност за крайни снабдители и търговци за доставка на електрическа енергия на битови крайни клиенти за обекти, присъединени към електроразпределителна мрежа, на ниво ниско напрежение при наличие на едно от следните обстоятелства:</p> <p>а) цените се прилагат за времето на действие на Регламент (ЕС) 2022/1854 на Съвета от 06 октомври 2022 г. относно спешна намеса за справяне с високите цени на енергията, наричан по-нататък „Регламент (ЕС) 2022/1854“;</p> <p>б) получена дерогация при обявена от Европейската комисия криза на цените на електрическа енергия на регионално равнище или на равнището на целия Европейски съюз и тези цени се прилагат за осемдесет процента от средното потребление на битовите крайни клиенти и се запазва стимул за намаляване на търсенето“.</p> <p><i>Предлагаме създаването на втора алинея със следния текст:</i></p> <p>(2) Надценката, включена в регулираните цени по т. 13 на предходната алинея, осигурява на енергийните предприятия възстановяване на икономически обосноващите разходи за дейността, включително на разходите за балансиране, и икономически обосновава възвръщаемост. Разходите за закупуване на</p>	<p>Спазването на тези принципи осигурява определянето на регулирани цени, които са над себестойност. В тази връзка считаме, че следва да се изведе изрично само изключението, в определени случаи регулираните цени да могат да се определят под себестойност. Допълнително, ако се запише в закона подобно изискване само за регулираните цени на крайните снабдители и търговците за доставка на електрическа енергия на битовите клиенти, това може да създаде предположение, че на практика принципът в чл. 31 не се спазва при изпълнение на правомощията по ценово регулиране от КЕВР.</p> <p>Предложението в новата алинея 2 цели да изясни, че надценката за дейността ще бъде включена в регулираните цени в същия размер, какъвто би бил той, ако регулираните цени бяха определени над себестойност. Съгласно чл. 10, ал. 5 от действащата Наредба № 1 от 14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия компонентата за дейността на крайните снабдители се определя като процент от утвърдената средна покупна цена за електрическа енергия и следва да включва икономически обосновани разходи, възвръщаемост и разходи за балансиране.</p> <p>В случай че надценката не бъде определена на база на прогнозна, пазарно обусловена цена на електрическата енергия и по този начин включена в регулираните цени, крайните снабдители и търговците няма да могат да</p>
---	---	---

	<p>електрическа енергия, които не се възстановяват чрез регулираните цени по т. 13, се компенсират чрез договор за разлика по чл. чл. 36б, ал. 1, т. 5.</p>	<p>покрыят оперативните си разходи, разходите за балансиране и да имат икономически обоснована възвръщаемост. Това недофинансиране ще трябва да се компенсира по друг начин, което не е идеята на предложените по-горе договори за разлика, чрез които да се компенсира само разликата между утвърдените и действителните разходи за закупуване на електрическа енергия.</p>
<p>§ 9. Създава се чл. 33б:</p> <p>„Чл. 33б. (1) Размерът на компенсацията по чл. 21, ал. 1, б. 8в съответства на пазарните разходи на крайните снабдители и търговците за закупената енергия, необходима за снабдяване с електрическа енергия на обекти на битови крайни клиенти, присъединени към електроразпределителна мрежа на ниво ниско напрежение.</p> <p>(2) За целите на ал. 1 крайните снабдители и търговците представят в Комисията разходо-оправдателни документи за пазарните разходи за закупената енергия, необходима за снабдяване с електрическа енергия на обекти на битови крайни клиенти, присъединени към електроразпределителна мрежа на ниво ниско напрежение.“</p>	<p><i>Предлагаме следните редакции:</i></p> <p>Чл. 33б. (1) Начинът за определяне на размера на дължимата разлика по чл. 21, ал. 1, т. 8в, буква „а“ и механизмът на разплащанията се уреждат в Наредбата по чл. 3б, ал. 3.</p> <p>(2) За целите на определянето на размера на дължимата разлика крайните снабдители и търговците представят в Комисията разходо-оправдателни документи за постигнатите разходи за закупената енергия, необходима за снабдяване с електрическа енергия на обекти на битови крайни клиенти, присъединени към електроразпределителна мрежа на ниво ниско напрежение.</p> <p>(3) Начинът за определяне на размера на компенсацията по чл. 21, ал. 1, т. 8в, буква „б“ се урежда с указания на Комисията.</p>	<p><u>По отношение на предложението в ал. 1:</u></p> <p>Тъй като разходите за закупуване на електрическа енергия са основен ценообразуващ елемент, предлагаме в Наредба № 1 от 14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия да се разпише начинът за покриването на тези разходи чрез договорите за разлика, включително механизмът на разплащанията, така че да се гарантира финансовата стабилност на доставчиците, съответно надеждността на услугата към битовите клиенти.</p> <p><u>По отношение на предложението в ал. 2:</u></p> <p>Предлагаме да се посочи „постигнатите“ разходи, тъй като доставчиците могат да сключват сделки за закупуване на електрическа енергия и извън борсов пазар, например от производители по чл. 100, ал. 5. Освен това, ако остане задължението на крайните снабдители по чл. 94а, ал. 3 да изкупуват електрическа енергия, то в състава на разходите им ще влизат и такива, които не са „пазарни“.</p> <p><u>По отношение на предложението за нова ал. 3:</u></p>

		<p>Предлагаме, начинът на определяне на размера на компенсациите на битовите клиенти да се определя в указания на КЕВР, което ще позволи тяхното бързо изменение спрямо актуалната държавна политика, касаеща ценовото ниво, до което разходите на битовите клиенти ще се компенсират. Така например, в различните Програми за компенсиране на небитовите клиенти за високите разходи за електрическа енергия, това ниво варираше.</p>
	<p><i>Предлагаме следната редакция:</i> Чл. 36а. Енергийните предприятия, доставящи електрическа енергия и природен газ по регулирани цени, и операторите на преносни и разпределителни мрежи, в едномесечен срок преди подаване в комисията на заявлението за утвърждаване на нови цени или за изменение на действащи цени оповестяват в средствата за масова информация предложението си за утвърждаване на новите цени или за изменението на действащите цени.</p>	<p>Предвид закупуването от крайните снабдители и търговците на електрическа енергия по пазарни цени за целите на снабдяването на битови клиенти по регулирани цени не е възможно да се изготви надеждно предварително предложение за цени.</p> <p>Освен това, не е ясно дали ще се утвърждават индивидуални регулирани цени на крайните снабдители и търговците (тоест всеки доставчик ще подава ценово заявление в КЕВР), дали регулираните цени ще бъдат индивидуални само за крайните снабдители поради това, че предоставят универсална услуга и имат повече задължения към клиентите (<i>центрове за обслужване на клиенти, денонощен телефонен център, т.н.</i>), съответно разходи, и еднакви за търговците, или регулираните цени ще са едни и същи, както за търговците, така и за крайните снабдители. От отговорите на тези въпроси, които законопроектът не дава, зависи дали съответните доставчици ще</p>

		<p>трябва да оповестяват предварителни предложения за цени и да подават ценови заявления в КЕВР.</p> <p>Ако ще се прилага индивидуално ценообразуване, какво би станало, ако даден търговец не участва в процеса по утвърждаване на цени (например, издадена лицензия след датата на ценовото решение), но след датата на ценовото решение на КЕВР има възможност да снабдява битови клиенти.</p>
<p>§ 10. В чл. 366 се правят следните изменения и допълнения:</p> <p>1. В ал. 1:</p> <p>а) точка 1 се изменя така:</p> <p>„1. извършени от енергийно предприятие в качеството му на обществен доставчик, определени с решение на Комисията за минали регулаторни периоди“.</p> <p>б) създават се т. 5, 6 и 7:</p> <p>„5. за компенсации на разходите на крайните снабдители и търговци на електрическа енергия за доставка на електрическа енергия по регулирани цени под себестойност на битови крайни клиенти за обекти, присъединени към електроразпределителна мрежа, на ниво ниско напрежение;</p> <p>6. за компенсации на разходите за закупуване на електрическа енергия на битовите крайни клиенти за обекти, присъединени към електроразпределителна мрежа, на ниво ниско напрежение;</p> <p>7. финансиране на инвестиции за развитие на възобновяемите енергийни</p>	<p><i>Предлагаме следната редакция:</i></p> <p>§ 10. В чл. 366 се правят следните изменения и допълнения:</p> <p>1. В ал. 1:</p> <p>а) точка 1 се изменя така:</p> <p>„1. извършени от енергийно предприятие в качеството му на обществен доставчик, определени с решение на Комисията за минали регулаторни периоди“.</p> <p>б) създават се т. 5, 6 и 7:</p> <p>„5. по договори за разлика, сключени между краен снабдител или търговец и Фонда във връзка със снабдяването с електрическа енергия на битови крайни клиенти по регулирани цени, включително в случаите по чл. 31, ал. 1, т. 13;</p> <p>6. за компенсации на разходите за закупуване на електрическа енергия на битовите крайни клиенти за обекти, присъединени към електроразпределителна мрежа, на ниво ниско напрежение;</p> <p>7. финансиране на инвестиции за</p>	<p>Предложението е във връзка с мотивите по-горе към чл. 21, ал. 1, т. 8в.</p>

<p>източници, както и за развитие на други технологии, допринасящи за прехода към безопасна и устойчива енергетика с ниски емисии на въглероден диоксид и за постигане на националните цели за дял на енергията от възобновяеми източници в брутно крайно потребление на енергия и увеличаване на енергийната ефективност към 2030 г. по одобрени с решение на Министерския съвет програми.“</p>	<p>развитие на възобновяемите енергийни източници, както и за развитие на други технологии, допринасящи за прехода към безопасна и устойчива енергетика с ниски емисии на въглероден диоксид и за постигане на националните цели за дял на енергията от възобновяеми източници в брутно крайно потребление на енергия и увеличаване на енергийната ефективност към 2030 г. по одобрени с решение на Министерския съвет програми.“</p>	
<p>§ 10. В чл. 36б се правят следните изменения и допълнения:</p> <p>1. В ал. 1:</p> <p>а) точка 1 се изменя така:</p> <p>„1. извършени от енергийно предприятие в качеството му на обществен доставчик, определени с решение на Комисията за минали регулаторни периоди“.</p> <p>б) създават се т. 5, 6 и 7:</p> <p>„5. за компенсации на разходите на крайните снабдители и търговци на електрическа енергия за доставка на електрическа енергия по регулирани цени под себестойност на битови крайни клиенти за обекти, присъединени към електроразпределителна мрежа, на ниво ниско напрежение;</p> <p>6. за компенсации на разходите за закупуване на електрическа енергия на битовите крайни клиенти за обекти, присъединени към електроразпределителна мрежа, на ниво ниско напрежение;</p> <p>7. финансиране на инвестиции за</p>	<p><i>В случай че не отпадне задължението на крайните снабдители по чл. 94а, ал. 3, предлагаме:</i></p> <p>- създаването на нова т. 9 в чл. 36б, ал. 1 със следния текст:</p> <p>9. извършени от крайните снабдители, произтичащи от задълженията им по чл. 94а, ал. 3.</p> <p>- във връзка с новата т. 9, съответното допълнение в ал. 2, като същата придобива следната редакция:</p> <p>(2) Плащането по ал. 1, т. 1, т. 2 и т. 9 към производителите и крайните снабдители за покриване на разходите със средства от фонда се извършва ежемесечно.</p>	<p>Към момента компенсирането на разходите на крайните снабдители за изкупуване на електрическа енергия по реда на чл. 94а, ал. 3 се осъществява съгласно разпоредбата на чл. 94.</p> <p>§ 20 от ЗИДЗЕ предвижда отмяната на чл. 94, което е във връзка с премахването на обществения доставчик. Предвид това, в случай че задължението на крайните снабдители по чл. 94а, ал. 3 не отпадне, е необходимо да се разпише нов ред за компенсиране на произтичащите от това законово задължение разходи.</p> <p>Във връзка с гореизложеното са направени предложените редакции.</p>

<p>развитие на възобновяемите енергийни източници, както и за развитие на други технологии, допринасящи за прехода към безопасна и устойчива енергетика с ниски емисии на въглероден диоксид и за постигане на националните цели за дял на енергията от възобновяеми източници в брутното крайно потребление на енергия и увеличаване на енергийната ефективност към 2030 г. по одобрени с решение на Министерския съвет програми.</p> <p>2. В ал. 2 думите „към общественя доставчик и“ се заменят с „по ал. 1, т. 1 и т. 2 към“.</p>		
<p>§ 10. В чл. 366 се правят следните изменения и допълнения:</p> <p>3. Алинея 3 се изменя така: „(3) Плащания на компенсация се извършват въз основа на:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. договор, сключен с фонда, съгласно приетата от Министерския съвет програма за предоставяне на компенсация по ал. 1, т. 4, и 2. договор, сключен между фонда и крайни снабдители и търговците за компенсациите по ал. 1, т. 5 и 6“. 	<p><i>Предлагаме следните редакции:</i></p> <p>§ 10. В чл. 366 се правят следните изменения и допълнения:</p> <p>3. Алинея 3 се изменя така: „(3) Плащанията на компенсация и разлики се извършват ежемесечно въз основа на:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. договор, сключен с фонда, съгласно приетата от Министерския съвет програма за предоставяне на компенсация по ал. 1, т. 4, в който могат да бъдат предвидени междинни плащания, и/или 2. договор по ал. 1, т. 5 и т. 6, в който могат да бъдат предвидени междинни плащания“. 	<p>Навременното покриване на вече направени от доставчиците разходи и на сумите за предварително предоставени компенсация към клиентите е изключително важно за запазване на платежоспособността и финансовата стабилност на крайните снабдители и търговците (<i>ежедневни разплащания на организиран борсов пазар, фиксирани дати за заплащане на небаланси и към мрежовите оператори, поддържане на гаранционни обезпечения</i>). В зависимост от мащаба на разходите предлагаме да има възможност да се договорят междинни плащания по договорите за компенсация и разлики.</p> <p>Прилагането на програмите за компенсиране на разходите на небитовите клиенти за електрическа енергия показва, че финансирането на компенсациите към клиентите от страна на доставчиците до изплащането им от държавата е голямо</p>

		предизвикателство за финансовата стабилност на доставчиците и предизвиква допълнително разходи, например за лихви по договори за кредит.
<p>§ 11. В чл. 36и се създава ал. 5: „(5) Фондът сключва договори с крайните снабдители и търговците на електрическа енергия за финансови гаранции или за разлики по споразуменията по чл. 97, ал. 4 въз основа на проведени търгове по чл. 21, ал. 1, т. 46.“</p>	<p><i>Предлагаме отпадането на чл. 36, ал. 5</i> „(5) Фондът сключва договори с крайните снабдители и търговците на електрическа енергия за финансови гаранции или за разлики по споразуменията по чл. 97, ал. 4 въз основа на проведени търгове по чл. 21, ал. 1, т. 46.“</p>	<p>Предложеното отпадне на чл. 36, ал. 5 е свързано с предложението ни и мотивите към него за отпадането на чл. 97, ал. 4. В допълнение в проекта на ЗИДЗЕ липсват каквито и да е разпоредби, вкл. допълнителни, които да изяснят целта и предмета на тези договори.</p>
	<p><i>Предлагаме създаването на нова т. 9 в чл. 36д, ал. 1, както следва:</i> Чл. 36д. (1) Средствата на фонда се набират от: (нова) 9. Плащания към фонда по договори за разлика по чл. 36б, ал. 1, т. 5.</p>	<p>Предложението е във връзка с мотивите по-горе към чл. 21, ал. 1, т. 8в и със случаите, когато крайният снабдител/търговец ще прави вноски във ФСЕС, която да покрива разликата в разходите, при постигната по-ниска месечна среднопретеглена покупна цена спрямо определената прогнозна пазарна цена за целите на ценообразуването.</p>
<p>§ 12. В чл. 38б се създават ал. 8 и 9: „(8) Преди сключване на договор за доставка на електрическа енергия или преди удължаването на вече сключен договор, енергийните предприятия по ал. 1 предоставят на потребителите обобщение на основните договорни условия, което е лесно видимо и е формулирано по кратък и ясен начин. Това обобщение включва най-малко информация за общата цена, промоциите, допълнителните услуги, отстъпките и правата на потребителите. (9) Крайните снабдители и търговците на електрическа енергия предлагат на битовите крайни клиенти възможност за</p>	<p><i>Предлагаме следните редакции:</i> § 12. В чл. 38б се създават ал. 8 и 9: „(8) Преди сключване на договор за доставка на електрическа енергия по свободно договорени цени или преди удължаването на вече сключен договор, енергийните предприятия по ал. 1 предоставят на потребителите обобщение на основните договорни условия, което е лесно видимо и е формулирано по кратък и ясен начин. Това обобщение включва най-малко информация за общата цена, промоциите, допълнителните услуги, отстъпките и правата на потребителите. (9) Енергийните предприятия по ал. 1 предлагат на битовите крайните клиенти</p>	<p>В закона следва ясно да се разграничи кои разпоредби се прилагат до 31.12.2025 г. и кои след тази дата, кои за договорите по свободно договорени и за тези по регулирани цени. Също така, когато става дума за клиенти физически лица, то в Закона за защита на потребителите се съдържат съответните разпоредби за предоставяне на определена информация преди сключването на договор. Проектните разпоредби създават и неяснота, как следва да се прилагат спрямо одобряваните от КЕВР общи условия на крайните снабдители. В допълнение, алинея 9 в проекта на</p>

<p>сключване на договори с фиксиран срок и на фиксирана цена, и на договори с динамична цена на електрическата енергия – за клиенти с инсталиран интелигентен измервателен уред. Продължителността на договорите е най-малко една година.“.</p>	<p>възможност за сключване на договори с фиксиран срок и на фиксирана или променлива цена, както и на договори с динамична цена на електрическата енергия – за клиенти с инсталиран интелигентен измервателен уред. Продължителността на договорите е най-малко една година.“.</p>	<p>ЗИДЗЕ създава объркване, тъй като, ако става дума за регулирани цени, предлагани от крайните снабдители и търговците, – те са фиксирани и не могат да бъдат динамични, договорът с регулирана цена не може да е за една година, защото цената се определя за ценови период и валидността ѝ по договора ще зависи от датата, на който е сключен. Ако договорът е сключен през м. декември, то регулираната цена ще бъде валидна до 30 юни на следващата година предвид началото на нов ценови период от 1 юли.</p> <p>Във връзка с гореизложеното предлагаме, в чл. 38б, ал. 8 и ал. 9 да се уточни, че става дума за договорите по свободно договорени цени, като се създадат равни условия за всички клиенти на свободен пазар. Допълнително, с предложението за редакция в ал. 9 се цели да се изясни, че доставчиците могат да предлагат както договори с фиксирани цени, така и договори с променливи цени (<i>отразяващи промените в борсовите цени, без условието за наличие на интелигентен измервателен уред</i>), а когато клиентът има инсталиран интелигентен измервателен уред – и договори с динамична цена по смисъла на Директива (ЕС) 2019/944 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия.</p> <p>Без това допълнително уточнение се създават предпоставки за погрешно тълкуване на възможните ценови условия, които могат да бъдат предлагани от</p>
---	---	---

		<p>доставчиците, и неправилно да се заключи, че за клиентите без интелигентен електромер, което е масовия случай, могат да се прилагат единствено договори с фиксирани цени. Подобно ограничение не е в полза на клиентите. Така например, в случаите, когато при високи ценови нива е сключен договор по фиксирана цена и впоследствие пазарните цени на едро спаднат значително (<i>такава ситуация се наблюдава след безпрецедентното покачване на цените на електрическа енергия в Европа</i>), този договор може да е финансово неизгоден за клиента. Съответно, договор с променливи цени, обвързани с тези на борсата, може да предоставя допълнителни спестявания.</p>
<p>§ 16. В чл. 91, ал. 3 след думите „координаторите на балансиращи групи“ се поставя запетая и се добавя „условията и реда за предоставяне на компенсации по чл. 36б, ал. 1, т. 5 и 6, във връзка с чл. 21, ал. 1, т. 8в“.</p>	<p><i>Предлагаме отпадането на допълнението в чл. 91, ал. 3.</i> § 16. В чл. 91, ал. 3 след думите „координаторите на балансиращи групи“ се поставя запетая и се добавя „условията и реда за предоставяне на компенсации по чл. 36б, ал. 1, т. 5 и 6, във връзка с чл. 21, ал. 1, т. 8в“.</p>	<p>Предложението ни за отпадане на допълнението в чл. 91, ал. 3 е във връзка с предложението ни за редакции в чл. 33б, ал. 1 и ал. 3.</p>
<p>§ 18. Създават се чл. 92б и 92в: „Чл. 92б.</p> <p>(5) Развитието на гражданските енергийни общности се насърчава чрез:</p> <p>5. прилагане на недискриминационно третиране към общностите по отношение на дейностите, правата и задълженията им като крайни потребители, производители, доставчици, оператори на разпределителни мрежи или като други</p>	<p><i>Предлагаме следната редакция в новия чл. 92б, ал. 5, т. 5:</i></p> <p>Чл. 92б. (5) Развитието на гражданските енергийни общности се насърчава чрез:</p> <p>5. прилагане на недискриминационно третиране към общностите по отношение на дейностите, правата и задълженията им като крайни потребители, производители, доставчици, оператори на затворени разпределителни мрежи или</p>	<p>Съгласно съображение 47 от <i>Директива (ЕС) 2019/944 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия (Директива 2019/944)</i> държавите членки се оправомощават да позволят на гражданските енергийни общности да станат оператори на разпределителна система съгласно общия режим или като „оператори на затворена разпределителна система“. В България не може да бъде приложен общият режим,</p>

<p>участници на пазара; „</p>	<p>като други участници на пазара.</p>	<p>тъй като на територията на страната вече са обособени лицензионните територии за разпределение на електрическа енергия и са издадени лицензии за срок от 35 години. В тази връзка, единствено приложим би бил режимът за разпределение на електрическа енергия в затворена разпределителна система, при положение че гражданската енергийна общност отговаря на условията за това, включително относно ограничението да се снабдяват битови клиенти.</p>
<p>§ 18. Създават се чл. 92б и 92в:</p> <p>„Чл. 92в. (1) Крайните клиенти имат право да действат като активни клиенти, без да са обект на непропорционални или дискриминационни технически и административни изисквания, процедури и цени за достъп до мрежата, които не отразяват извършени от съответния мрежови оператор разходи.</p> <p>(3) Цените за достъп до мрежата за активните клиенти са прозрачни и недискриминационни и отразяват разходите. При определяне на цените за достъп се отчитат поотделно електрическата енергия, постъпваща в мрежата и електрическата енергия, потребявана от мрежата.“</p>	<p><i>Предлагаме следните редакции в новия чл. 92в, ал. 1 и ал. 3:</i></p> <p>„Чл. 92в. (1) Крайните клиенти имат право да действат като активни клиенти, без да са обект на непропорционални или дискриминационни технически и административни изисквания, процедури и цени на мрежови услуги, които не отразяват извършени от съответния мрежови оператор разходи.</p> <p>(3) Цените на мрежовите услуги за активните клиенти са прозрачни и недискриминационни и отразяват разходите. При определяне на дължимите цени за мрежови услуги се отчитат поотделно електрическата енергия, постъпваща в мрежата и електрическата енергия, потребявана от мрежата.</p>	<p>Предложението е свързано с адаптирането на текстовете от Директива 2019/944 с мрежовите тарифи, прилагани в България, където на мрежовите оператори се възстановяват различни разходи чрез цените за достъп и цените за пренос, платими от крайните клиенти или производителите на електрическа енергия.</p>
<p>§ 19. В чл. 93а се правят следните изменения и допълнения:</p> <p>2. Създава се нова ал.2 :</p> <p>„(2) Дългосрочни договори, като</p>	<p>-</p>	<p>Предложената нова ал. 2 в чл. 93а противоречи на други разпоредби от ЗЕ, като например чл. 100, ал. 5 и чл. 94а, ал. 3, ако последната не бъде отменена</p>

<p>споразумения за закупуване на електрическа енергия или други подобни споразумения със същия или еквивалентен предмет или ефект, включително допълнителни споразумения за продължаване срока на действащи договори, се сключват само за закупуване на електрическа енергия от нискоемисионни източници през организиран борсов пазар“.</p>		<p>(вж. предложението по-долу).</p>
<p>§ 21. В чл. 94а се правят следните изменения:</p> <p>1. Алинея 1 се изменя така:</p> <p>„(1) Крайният снабдител осигурява на битовите крайни клиенти ползване на универсална услуга, за което е длъжен да снабдява с електрическа енергия техните обекти, присъединени към електроразпределителна мрежа на ниво ниско напрежение, в съответната лицензионна територия, когато тези клиенти не се снабдяват от друг доставчик. Това задължение се изпълнява по прозрачен и недискриминационен начин, без да възпрепятства свободния избор на доставчик.“</p> <p>2. В ал. 2 думите „от обществен интерес по смисъла на този закон“ се заличават.</p>	<p><i>Предлагаме отпадането на чл. 94а, ал. 3</i></p> <p>§ 21. В чл. 94а се правят следните изменения:</p> <p>1. Алинея 1 се изменя така:</p> <p>„(1) Крайният снабдител осигурява на битовите крайни клиенти ползване на универсална услуга, за което е длъжен да снабдява с електрическа енергия техните обекти, присъединени към електроразпределителна мрежа на ниво ниско напрежение, в съответната лицензионна територия, когато тези клиенти не се снабдяват от друг доставчик. Това задължение се изпълнява по прозрачен и недискриминационен начин, без да възпрепятства свободния избор на доставчик.“</p> <p>2. В ал. 2 думите „от обществен интерес по смисъла на този закон“ се заличават.</p> <p>3. Алинея 3 се отменя.</p> <p><i>Алтернативно, в случай че не отпадне задължението на крайните снабдители по чл. 94а, ал. 3, предлагаме:</i></p> <p>- добавяне на второ изречение в разпоредбата на чл. 94а, ал. 3:</p> <p>(3) Крайният снабдител изкупува</p>	<p>Чрез отпадането на задължението за изкупуване на електрическа енергия от крайните снабдители по чл. 94а, ал. 3 ще се реализира в пълната степен либерализацията на пазара на електрическа енергия на едро. Участието на производители на електрическа енергия от ВЕИ и високоефективно комбинирано производство (ВЕКП) с малка инсталирана мощност на организиран борсов пазар не е ново явление. ВЕИ и ВЕКП, за които се прилагат преференциални цени, също имат вече опит с продажбата на електрическа енергия на свободен пазар, когато са надвишили размера на нетното си специфично производство. В България производителите са улеснени чрез възможността да могат да продават произведената електрическа енергия на борсов пазар чрез координатора на балансиращата група, в която участват.</p> <p>Отпадането на задължението за крайните снабдители по чл. 94а, ал. 3 от ЗЕ е наложително на фона на:</p> <ul style="list-style-type: none"> • След 31.12.2025 г. – датата, до която битовите клиенти ще се снабдяват

	<p>електрическа енергия, произведена от възобновяеми източници и от високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия от производители по чл. 162 и по чл. 31 от Закона за енергията от възобновяеми източници, присъединени към електроразпределителната мрежа.</p> <p>Задължението на крайния снабдител отпада, когато:</p> <p>1. договорът е прекратен по искане на производителя преди изтичането на срока за изкупуване;</p> <p>2. производителят не се е възползвал от правото си да сключи договор за изкупуване по чл. 162 или по чл. 31 от Закона за енергията от възобновяеми източници и е започнал продажба на електрическа енергия по свободно договорени цени;</p> <p>3. производителят е започнал продажба по свободно-договорени цени преди да е достигнал определеното нетно специфично производство, като в тези случаи договорът по чл. 31, ал. 2 от Закона за енергията от възобновяеми източници се счита за прекратен, считано от датата на започване на продажбата по свободно-договорени цени.</p>	<p>по регулирани цени, е неясно какви ще бъдат функциите на крайните снабдители. Предвид тази неяснота е нецелесъобразно да се сключват дългосрочни договори за изкупуване, чиято законово регламентирана продължителност е след тази дата;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Административната тежест, разходи, съдебни спорове и финансови рискове – изкупуването на електрическа енергия по преференциални цени налага съществуването на специално звено в структурата на крайния снабдител, което да се занимава с управление на договорите, индивидуално обслужване, администриране на фактури и плащания, администриране на отношенията с обществения доставчик (справки и разходооправдателни документи), управление на специална балансираща група и на разходите за балансиране, прогнозиране и заявяване на графици за производство и други. През годините възникваха много спорове, включително административни процедури пред КЕВР и съдебни дела, поради неясни моменти или пропуски в законодателната рамка. Всичко това изложи на допълнителен финансов риск крайните снабдители. Освен това, при определянето на регулирани цени за битови клиенти крайните снабдители ще са дискриминирани спрямо търговците, тъй като при един и същ регулиран размер на надценката ще трябва да покриват допълнителни оперативни разходи, произтичащи от законови задължения, които търговците нямат. • Покриването на потреблението на
--	--	---

		<p>клиентите на крайните снабдители от борсов пазар – при продължаващо задължително изкупуване на електрическа енергия от производители по преференциални цени, реализацията на тази енергия от страна на крайните снабдители остава нерегламентирана в нормативната уредба. Подлежащите на задължително изкупуване количества електрическа енергия, в случая на ВЕИ с непостоянен характер, ще имат неблагоприятен ефект върху вече сключени сделки от крайните снабдители на борсов пазар за съответния период на доставка, биха могли да причинят сериозни разходи за небаланси или допълнителни разходи за краткосрочни промени в покупното портфолио.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Риск от финансови загуби в случай на липса или непрехвърляне на сертификати или гаранции за произход – крайните снабдители не следва да бъдат финансово потърпевши от липсата на предприети мерки от производителите на електрическа енергия от ВЕИ и ВЕКП за своевременно заявяване и прехвърляне на сертификати или гаранции за произход. <p>В допълнение на посоченото по-горе в подкрепа на пълната либерализация на пазара на едро, включваща и отпадането на задължителното изкупуване по чл. 94а, ал. 3 от ЗЕ, бихме искали да обърнем внимание, че в проекта на ЗИД на ЗЕ следва да се попълнят няколко пропуска в тази насока, а именно: <u>редакция в чл. 162 от ЗЕ и редакция на чл. 31, ал. 1 от Закона за енергията от възобновяеми</u></p>
--	--	---

		<p><u>източници (ЗЕВИ)</u> по отношение отпадането на крайните снабдители; уговаряне на срокове за сключване на договори с ФСЕС за компенсиране с премии за засегнатите производители, както и разпоредби за автоматичното прекратяване на дългосрочните договори за изкупуване с крайните снабдители, считано от датата на прекратяване на лицензията на обществения доставчик.</p> <p>Също така, бихме искали да припомним, че в мотивите към последния проект² на Закон за изменение и допълнение на ЗЕВИ се посочва, че „Със Законопроекта е предложено отпадане на подпомагането на енергийни обекти за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници по чл. 24, т. 1 от ЗЕВИ, от които електрическата енергия се изкупува по преференциални цени и с дългосрочни договори. Посоченото подпомагане е държавна помощ по Схема SA.44840 (2016/NN) и съгласно решението на ЕК продължителността на мярката за държавна помощ изтича на 31.12.2021 г.“</p> <p>По отношение на алтернативното предложение за добавянето на второ изречение в чл. 94, ал. 3, то е мотивирано от обстоятелствата, наблюдавани в периода на рекордното покачване на цените на електрическата енергия на едро. Тогава много производители прекратиха договорите си за изкупуване по преференциални цени, за да продават</p>
--	--	---

² Внесен в Народното събрание с № 49-302-01-12 от 13.04.2023 г.

		на борсов пазар при по-високи цени, или директно започнаха да продават на борсов пазар след поставянето под напрежение на новоприсъединената електрическа централа, а след спада и нормализирането на борсовите цени, пожелаха да възобновят прекратените си договори/сключат договори за изкупуване за регламентирания в ЗЕВИ дългосрочен период. Направеното предложение цели да запълни нормативната празнина в тези случаи.
<p>§ 23. В чл. 97 се правят следните изменения и допълнения:</p> <p>1. В ал. 1:</p> <p>а) точки 2 и 3 се отменят;</p> <p>б) в т. 4 след думите „крайните снабдители“ се добавя „и търговците на електрическа енергия,“ а думите „когато тези клиенти не са избрали друг доставчик“ се заличават.</p> <p>2. Създават се ал. 3 и 4:</p> <p>„(3) За сделките по ал. 1, т. 4 търговците на електрическа енергия сключват договори с битови крайните клиенти за срок не по-кратък от една година.“</p>	<p><i>Предлагаме следната редакция чл. 97, ал. 1, т. 4:</i></p> <p>4. крайните снабдители или търговците на електрическа енергия и битови крайни клиенти - за обекти, присъединени към електроразпределителна мрежа на ниво ниско напрежение, когато тези клиенти не са избрали да бъдат снабдявани по свободно договорени цени.</p>	<p>С промените в чл. 97, ал. 1, т. 4 на практика става невъзможно сключването на сделка по свободно договорени цени между търговец и битов клиент, което противоречи на създаването на условия за конкуренция и свободното договаряне. В тази връзка предлагаме редакция, която да премахне това пазарно ограничение.</p>
<p>§ 23. В чл. 97 се правят следните изменения и допълнения:</p> <p>(4) Крайните снабдители и търговците на електрическа енергия сключват споразумения за закупуване на електрическа енергия от нискоемисионни източници за 60 % от количествата електрическа енергия необходима за сделките по ал. 1, т. 4.“</p>	<p><i>Предлагаме отпадането на чл. 97, ал. 4:</i></p> <p>(4) Крайните снабдители и търговците на електрическа енергия сключват споразумения за закупуване на електрическа енергия от нискоемисионни източници за 60 % от количествата електрическа енергия необходима за сделките по ал. 1, т. 4.“</p>	<p>Предлагаме отпадането на тази разпоредба със следните мотиви:</p> <p>- липса на аргументи как е определен дела от 60%. Според нас това е прекалено голям размер за закупуване на енергия от ВЕИ и АЕЦ и ще се закупува огромно количество излишна енергия. ВЕИ в България за периода до 2026 г. ще бъде основно ФЕЦ, чиито профил (дневен, летен) е точно обратния на профила на</p>

		<p>потребление на битовите клиенти (вечерен, зимен). Създава се нормативно задължение без в проекта на ЗИДЗЕ да е заложен компенсаторен модел, който да отчита ефекта от приходите/разходите от продажба на излишната енергия от тези дългосрочни договори. Видно от състава на енергийния микс на крайните снабдителни, който се публикува всяка година на интернет страниците им в изпълнение на задължението им по чл. 386, т. 5 от ЗЕ, за 2022 г. делът на енергията от АЕЦ е 32 %, а от ВЕИ, в т.ч. ВЕЦ – 12,2%;</p> <ul style="list-style-type: none"> - на практика отново се създават квоти за определени производители в противоречие с целите на законопроекта, посочени в мотивите към него - пълна либерализация на пазара на едро на електрическа енергия до края на 2023 г. и премахване на квотите на производители за регулирания пазар. По този начин се ограничава свободната конкуренция на пазара на едро и се намалява предлагането на другите сегменти на организиран борсов пазар; - създава се задължение за доставчиците, но не и насрещни задължения за предлагането на енергия по видове източници на целевия пазарен сегмент, от което в крайна сметка зависи изпълнението на количествената цел на доставчиците; - създават се предпоставки за използването на тази енергия за продажбата ѝ на други клиенти в портфолиото на доставчиците поради липсата на разпоредби, свързани с
--	--	---

		осъществяването на контрол и налагането на санкции.
<p>§ 25. В чл. 100 се правят следните изменения и допълнения:</p> <p>1. В ал. 1 след думите „възобновяеми източници,“ се добавя „крайните снабдители на електрическа енергия“.</p> <p>2. Алинеи 2 и 3 се отменят.</p>	<p><i>Предлагаме чл. 100, ал. 1 да придобие следната редакция:</i></p> <p>(1) Сделки с електрическа енергия по свободно договорени цени могат да сключват производителите, включително производителите на енергия от възобновяеми източници за количествата по чл. 31, ал. 5, т. 2 от Закона за енергията от възобновяеми източници, крайните снабдители, търговците на електрическа енергия, доставчиците от последна инстанция, операторът на борсовия пазар на електрическа енергия, координатори на балансиращи групи, крайните клиенти, операторите на съоръжения за съхранение на електрическа енергия и операторите на електропреносната, електроразпределителните и затворените електроразпределителни мрежи за компенсиране на технологичните разходи по пренос, съответно по разпределение.</p>	<p>Редакцията е във връзка с предложението по-горе за отмяна на чл. 94а, ал. 3.</p>
<p>§ 27. В чл. 103 се правят следните изменения допълнения:</p> <p>1. В ал. 2:</p> <p>а) в т. 1 след думите „електрическа енергия“ се поставя запетая и се добавя „включително инструкциите към тях“;</p> <p>б) създават се т. 7 и 8:</p> <p>„7. осигурява краткосрочни и дългосрочни продукти, като дългосрочните продукти могат да бъдат със срок на доставка до пет години;</p> <p>8. осигурява специален сегмент на платформата за двустранни договори на организиран борсов пазар на</p>	<p><i>Предлагаме отпадането на чл. 103, ал. 2, т. 8.</i></p> <p>8. осигурява специален сегмент на платформата за двустранни договори на организиран борсов пазар на електрическа енергия за споразуменията по чл. 97, ал. 4.“</p>	<p>Отмяната на разпоредбата е във връзка с предложението за отмяна на чл. 97, ал. 4 по-горе.</p>

<p>електрическа енергия за споразуменията по чл. 97, ал. 4.“.</p>		
<p>§ 28. В чл. 107 думите „Общественият доставчик, крайните снабдители“ се заменят с „Крайните снабдители“.</p>	<p><i>Предлагаме чл. 107, да придобие следната редакция:</i> Крайните снабдители, доставчиците от последна инстанция, търговците на електрическа енергия, операторът на електропреносната мрежа и операторите на електроразпределителни мрежи могат да поискат издаване на заповед за изпълнение по чл. 410, ал. 1 от Гражданския процесуален кодекс за вземанията си за доставена или пренесена електрическа енергия, както и за оказваните от тях услуги по този закон независимо от техния размер.</p>	<p>С цел създаване на равнопоставеност между енергийните предприятия и като се отчете активната роля, която ще имат търговците при предстоящото преминаване към изцяло либерализиран пазар на електрическата енергия, вкл. за битовите клиенти, считаме, че е необходимо търговците да се добавят в разпоредбата на чл. 107.</p>
	<p><i>Предлагаме отмяната на чл. 162, ал. 1 и ал. 2 и редакция на чл. 162а:</i> Чл. 162. (1) Общественият доставчик, съответно крайните снабдители са длъжни да изкупят от производители с обекти с обща инсталирана електрическа мощност, по-малка от 500 kW, присъединени към съответната мрежа, цялото количество електрическа енергия от високоефективно комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия, регистрирано с месечен сертификат за произход, по преференциални цени, определени съгласно съответната наредба по чл. 36, ал. 3, с изключение на количеството електрическа енергия, необходимо за осигуряване експлоатационната надеждност на основните съоръжения, произведено над количеството електрическа енергия от комбинирано производство и количествата, които</p>	<p>Предложението е във връзка с премахването на обществения доставчик и с предложената по-горе отмяна на чл. 94а, ал. 3.</p> <p>В случай че промените бъдат приети, то в ЗЕ ще е необходимо да се изменят всички свързани разпоредби – вж. например чл. 21, ал. 1, т. 8б; чл. 33а, ал. 1; чл. 35, ал. 2, т. 3 и 3а; чл. 36и, ал. 1 и др.</p>

~~производителят ползва за собствени нужди и за собствено потребление по смисъла на чл. 119, ал. 1 или има сключени договори по реда на глава девета, раздел VII, или с които участва на пазара на балансираща енергия, или която е потребявана от небитови клиенти, които не са на бюджетна издръжка, и които производителят с преобладаващ топлинен товар за стопански нужди снабдява с топлинна енергия. Количествата електрическа енергия от високоефективно комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия се изкупуват до размера на количествата, определени с решение на комисията за определяне на преференциална цена.~~

~~(2) (Изм. ДВ, бр. 74 от 2006 г., бр. 54 от 2012 г., в сила от 1.01.2012 г., бр. 17 от 2015 г., в сила от 6.03.2015 г., бр. 38 от 2018 г., в сила от 1.07.2018 г.)~~

~~Производителят може да продава количествата електрическа енергия извън тези по ал. 1 на обществения доставчик, съответно крайния снабдител по средноаритметична цена за излишък на балансиращия пазар за съответния месец.~~

Чл. 162а. Фонд "Сигурност на електроенергийната система" компенсира с премия производителите с обекти с обща електрическа инсталирана мощност 500 kW и над 500 kW за цялото количество електрическа енергия от високоефективно комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия, регистрирано с месечен

	<p>сертификат за произход, с изключение на количеството електрическа енергия, необходимо за осигуряване експлоатационната надеждност на основните съоръжения, произведено над количеството електрическа енергия от комбинирано производство и количествата, които производителят ползва за собствени нужди и за собствено потребление по смисъла на чл. 119, ал. 1 или с които участва на пазара на балансираща енергия, или която е потребявана от небитови клиенти, които не са на бюджетна издръжка, и които производителят с преобладаващ топлинен товар за стопански нужди снабдява с топлинна енергия. Количествата електрическа енергия от високоефективно комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия се компенсират до размера на количествата, определени с решение на комисията за определяне на преференциална цена.</p>	
<p>§ 33. В § 1 от Допълнителните разпоредби се правят следните изменения и допълнения:</p>	<p><i>Предлагаме следната редакция в определението за битов клиент:</i></p> <p>2а. "Битов клиент" е клиент, който купува електрическа или топлинна енергия с топлоносител гореща вода или пара за отопление, климатизация и горещо водоснабдяване, или природен газ за собствени битови нужди съгласно определението в на чл. 4, т. 51 от Закона за акцизите и данъчните складове.</p>	<p>Предложението цели да се запълни нормативната празнота по отношение на дефиницията за „битови нужди“ и да се направи препратката към Закона за акцизите и данъчните складове, където това понятие е дефинирано по отношение на ползването на електрическа енергия.</p> <p>Тъй като нуждите, за които се ползва електрическата енергия са основен критерий за определянето на един клиент като битов, като е дори без значение предназначението на обекта съгласно нормите на ЗУТ, считаме, че е изключително важно на фона на</p>

		предстоящите пазарни промени, касаещи битовите клиенти, да се изясни понятието.
<p>§ 33. В § 1 от Допълнителните разпоредби се правят следните изменения и допълнения:</p> <p>„13а. „Договор с динамична цена на електрическата енергия“ е договор за доставка на електрическа енергия между доставчик и краен клиент, който отразява колебанията в цената на спотовите пазари, включително на сегментите ден напред и сегментите в рамките на деня, на интервали, които са най-малкото равни на честотата на уреждане на дисбаланса на пазара.“</p>	<p><i>Предлагаме следното допълнение в понятието:</i></p> <p>„13а. „Договор с динамична цена на електрическата енергия“ е договор за доставка на електрическа енергия между доставчик и краен клиент с инсталирана интелигентна измервателна система, който отразява колебанията в цената на спотовите пазари, включително на сегментите ден напред и сегментите в рамките на деня, на интервали, които са най-малкото равни на честотата на уреждане на дисбаланса на пазара. “</p>	<p>Предложението е с цел недопускане на объркване по отношение на това, какво следва да се разбира под „динамичната цена“, тъй като на свободен пазар се предлагат и договори с променливи цени, които са също зависими от измененията в борсовите цени, но не са обвързани с условието за инсталиран интелигентен измервателен уред. По смисъла на Директива 2019/944 (вж. чл. 11, ал. 1 и ал. 2) договор с динамична цена може да се сключи при наличието или след инсталирането на интелигентна измервателна система. В тази връзка, предложеното допълнение е изцяло в съответствие с разпоредбите на Директива 2019/944. Макар да разширява определението на понятието от Директива 2019/944, допълнението е наложително, тъй като в проекта на ЗИДЗЕ не са заложени изрични текстове, свързани правото на договор с динамична цена, каквито подробни разпоредби има в чл. 11 на Директива 2019/944.</p>
<p>§ 33. В § 1 от Допълнителните разпоредби се правят следните изменения и допълнения:</p> <p>„63а. „Такса за прекратяване на договор“ е такса или санкция, наложена на клиентите от доставчиците или участниците на пазара, извършващи агрегиране, за прекратяване на договор за доставка на електрическа енергия или от договор за услуги.</p>		<p>Не откриваме къде в ЗЕ и ЗИДЗЕ се използват тези понятия.</p>

<p>636. „Такса при смяна“ е такса или санкция за смяна на доставчика или на участник на пазара, извършващ агрегиране, включително таксите за прекратяване на договор, наложени пряко или непряко на клиентите от доставчиците, от участниците на пазара, извършващи агрегиране, или от операторите на електроразпределителната или електропреносните мрежи.“</p>		
<p>§ 33. В § 1 от Допълнителните разпоредби се правят следните изменения и допълнения: „ббд. „Участник на пазара“ е физическо или юридическо лице, което купува, продава или произвежда електрическа енергия, занимава се с агрегиране или е оператор по оптимизация на потреблението или услуги за съхраняване, включително посредством издаване на нареждания за търговия, на един или повече пазари на електрическа енергия, включително пазари на балансираща енергия.</p>		<p>От определението са изключени например различните мрежови оператори, операторът на организиран борсов пазар, координаторите на балансиращи групи и др. Вж. за сравнение чл. 1, ал. 2 от Правилата за търговия с електрическа енергия</p>
<p>Преходни и заключителни разпоредби § 34. Подзаконовите нормативни актове по прилагането на закона се привеждат в съответствие с този закон в срок до 6 месеца от влизането му в сила.</p>		<p>Ако регулираните цени следва да се прилагат от 01.01.2024 г., то Наредба № 1 от 14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия и Правилата за търговия с електрическа енергия (вж. § 16) трябва да бъдат изменени и да влязат в сила преди тази дата.</p> <p>Също така, не е ясно дали ще има процес по заявяване на цени от страна на крайните снабдители и търговците и съответно утвърждаване на регулирани цени от 01.01.2024 г.</p>

		Предлагаме, в зависимост от визията на законодателя, промените да се въведат считано от 01.07.2024 г., когато следва да започне нов ценови период, тъй като действащите регулирани цени са утвърдени до 30.06.2023 г.
§ 37. В едномесечен срок от влизането в сила на тази закон крайните снабдители и търговците сключват договор за компенсиране по чл. 36б, ал. 3, т. 2 с Фонд "Сигурност на електроенергийната система".	<i>Предлагаме следната реакция:</i> § 37. В едномесечен срок от влизането в сила на измененията и допълненията в наредбата по чл. 36, ал. 3 и приемането на указанията по чл. 33б, ал. 3 крайните снабдители и търговците сключват договорите по чл. 36б, ал. 3, т. 2 с Фонд "Сигурност на електроенергийната система".	В § 16 от проекта на ЗИДЗЕ е предвидено, че „условията и реда за предоставяне на компенсации по чл. 36б, ал. 1, т. 5 и т. 6, във връзка с чл. 21, ал. 1, т. 8в“ се урежда в Правилата за търговия с електрическа енергия. Не е логично договорите, чието съдържание ще е пряко свързано в разписаното в подзаконовата нормативна уредба, да се сключват преди нейното привеждане в съответствие с промените в ЗЕ и преди да са ясни редът и условията за предоставянето на компенсации. Редакцията ни е свързана и с предложението за изменения в чл. 33б, ал. 1 и ал. 3 по-горе.
	<i>Предлагаме създаването на нов § със следния текст:</i> § След влизането в сила на този закон общите условия на крайните снабдители по чл. 98а запазват действието си. В двумесечен срок от влизането в сила на наредбата по чл. 38д, ал. 2 крайните снабдители внасят за одобряване от Комисията за енергийно и водно регулиране Правила за работа с потребителите на енергийни услуги, като част от общите си условия.	Предложението цели да се уреди, че битовите клиенти ще продължат да бъдат снабдявани при действащите към влизането в сила на ЗИДЗЕ общи условия на крайните снабдители. Евентуално тяхно изменение, при спазване на всички нормативни изисквания за това, би отнело значително време и е нецелесъобразно да се случи малко преди прекратяването на регулирания пазар в края на 2025 г. Съгласно чл. 38в, ал. 3 от ЗЕ правилата за работа с потребителите на енергийни услуги са част от общите условия на договорите, одобрени от КЕВР, когато с

		<p>този закон са предвидени общи условия. В тази връзка, с цел изпълнението на изискването на чл. 38д, ал. 1 предлагаме крайните снабдители да внесат в КЕВР за одобряване Правила за работа с потребителите на енергийни услуги като част от действащите си общи условия.</p>
<p>§ 39. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в „Държавен вестник“, с изключение на § 4, § 5, т. 5, § 6, § 7, § 10, т. 1, б. „а“, § 14, т. 1, 3 и 4, § 15, т. 2, § 17, т. 1, § 19, т. 1 и 2, § 20, § 22, § 23, § 24, § 25, § 26, § 27, т. 1, б. „б“ относно създаване на т. 8, § 28, § 29 и § 30, които влизат в сила от 1 януари 2024 г.</p>	<p><i>Предлагаме следната реакция:</i> Законът влиза в сила от деня на обнародването му в „Държавен вестник“, с изключение на § 4, § 5, т. 5, § 6, § 7, § 10, т. 1, б. „а“, § 14, т. 1, 3 и 4, § 15, т. 2, § 17, т. 1, § 19, т. 1 и 2, § 20, § 22, § 23, § 24, § 25, § 26, § 27, т. 1, б. „б“ относно създаване на т. 8, § 28, § 29 и § 30, които влизат в сила от 1 юли 2024 г.</p>	<p>Предлагаме настоящият ценови период да приключи и да се предостави необходимото време за изменението на подзаконовата нормативна база.</p> <p>Както посочихме и по-горе, не е ясно дали ще има процес по заявяване и утвърждаване на регулирани цени от 01.01.2024 г.</p> <p>Освен това, подобна реформа, която засяга разходите на битовите клиенти за електрическа енергия не следва да се реализира в средата на зимния период.</p>
		<p>Като принципен коментар бихме искали да акцентираме върху липсата на разпоредби в проекта на ЗИДЗЕ, които да транспонират изискванията на Директива 2019/944, свързани с въвеждането на интелигентни измервателни системи (<i>периодично преразглеждане на икономическата оценка на разходите и ползите, приемане и публикуване от държавите-членки на минималните функционални и технически изисквания за интелигентните измервателни системи, които ще бъдат въведени на територията им, т.н.</i>). Без транспонирането на тези изисквания и без да бъде извършена повторна оценка на икономическата целесъобразност на въвеждането на интелигентни измервателни системи,</p>

		<p>мрежовите оператори не разполагат с яснота относно бъдещата законова и регулаторна рамка, с която да съобразят инвестиционните си планове.</p> <p>В същото време, чрез измененията в ЗЕ се въвеждат изискванията за предлагане на договори с динамични цени, предпоставка за което обаче е наличието на интелигентна измервателна система.</p>
	<p><i>Предлагаме с преходните и заключителни разпоредби на ЗИДЗЕ да се направят следните промени в Закона за устройство на територията (ЗУТ):</i></p> <p>1) Създаване на т. 5 (нова) в чл. 56, ал. 1 на ЗУТ: Чл. 56. (1) Върху поземлени имоти могат да се поставят:</p> <p>5. преместваеми електрически съоръжения за съхранение на електрическа енергия.</p> <p>2) Създаване на т. 82а (нова) §5 от ДР на ЗУТ: § 5. По смисъла на този закон:</p> <p>82а „Електрохимическо съоръжение за съхранение на електрическа енергия“, включително прилежащите му електрически машини и апарати е преместваем обект със самостоятелна или полусамостоятелна конструкция, който се закрепва временно върху терен, сграда или друг обект, при необходимост и с фундамент, и служи за съхранение на електрическа енергия по смисъла Закона за енергетиката.</p>	<p>Нормата на чл. 56, ал. 1 от ЗУТ очертава лимитативно кръга на преместваемите обекти, който не може да бъде разширяван, а разпоредбата на § 80 от ДР на ЗУТ класифицира преместваемите обекти съобразно конструктивните им особености. В същото време законодателната делегация по чл. 56, ал. 2 овластява общинските съвети да приемат наредба, с която да уредят „условията и реда за издаване на разрешението за поставяне на обектите, за одобряването и за изискванията към схемата и проектната документация“. Въпреки че нормата не предвижда правомощие за въвеждане на допълнителни режими по преценка на общинските съвети, не рядко се случва в наредбите на общините да бъдат регламентирани различни правила, отнасящи се до преместваемите обекти. Съществена характеристика на преместваемия обект е начинът на закрепване към терена, като то не може да бъде трайно, нито да променя целостта на терена. В този смисъл изграждането на бетонна основа или бетонна площадка, върху която се закрепва „преместваем</p>

		<p>обект“, характеризира обекта като строеж, а не като преместваем и изисква издаване на разрешение за строеж, за което е необходимо и съответното право. Паралелно с това, изключение прави разпоредбата на § 5, т. 81 от ДР на ЗУТ, която допуска закрепването с фундамент на рекламните елементи, а тази на § 1, т. 316 от ДР на ЗЕ третира като част от линейните енергийни обекти, принадлежащите им трайно прикрепени към земята конструктивни елементи и/или съоръжения.</p> <p>С цел по детайлна регламентация и за избягване на неправилно прилагане на материалния закон предлагаме изрична регламентация по отношение на съоръженията за съхранение.</p>
--	--	---